

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izahaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske države 6 K. Kdor hodi sam poji, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katal. Mestovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petlitrvice za enkrat 18 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do torka epoidne. — Ne zaprete reklamacije so poštnine preste.

Današnja številka obsega 8 strani.

Liberalci psujejo kmeta.

Sedaj, ko se bližamo novemu letu, bodo liberalni agitatorji zopet hodili okoli našega kmeta ter ga vabili, da si naroči liberalne časnike. Na Stajerskem vsiljujejo, odkar sta zaspala „Narodni Dnevnik“ in „Sloga“, liberalci svoja še živeča lista „Slovenski Narod“ in „Narodni List“. Marsikdo gre liberalcem na limanice, ker si misli, list je list, da le nekaj novega izvem. Toda temu ni tako. Liberalni časopisi na Slovenskem so tako propali in lažnjivi kakor pri nobenem drugem narodu. Da so veri nasprotni, tega niti nočemo povdarjati, ker bi se ponavljali. A tudi kmetu nasprotni so, kjer le morejo. Niti toliko previdni niso, da bi pisali vsaj navidezno prijazno o kmetu. Naravnost psujejo ga in žalijo njegovo čast. List, katerega vsak zavedni liberalcec na Stajerskem nosi v svojem žepu, je „Slovenski Narod“. Kako grdo piše ta list o kmetu, je neverjetno. Čujmo! V tem listu najdemo sledeče klevete:

„Kmetje so zabiti kakor zamorec iz srednje Afrike, kanibalsko zabiti ljudje“.

„Kmet je potuhnjen, pasje narave“.

„Kmečki volilci ne vidijo dalje kot v skledo“.

„Mase našega naroda so zatelebane in zabite“.

„Klerikalni občinski mošje so kmetje z najbolj neumnimi obrazi“.

„Vsaka druga ali tretja prisega med klerikalnimi kmeti je kriva prisega in klerikalnemu kmetu je isjemam kaj verjeti“.

To so najbolj dišeče evetke iz liberalnega vrta! In potem si še drznejo liberalci agitirati tudi med kmeti za svoje liste! Kmet, ki je ponosen na svoj stan, bo liberalnim agitatorjem in listom pokazal vrata. Kdor si naročuje liberalne liste, si redi strupenega gada na svojih prsih. Proč torej ob novem letu z liberalnim časopisjem!

Tujci nam gospodujejo.

(Dopis z Dravskega polja).

Pred kratkim sem dobil v roke „Koledar Slov. Kmečke Zveze“, ki bi ga naj imel vsak kmet, saj ima zelo primerne gospodarske članke ter bo dobro služil tudi gospodarju, ki hoče voditi knjigovodstvo v svojem gospodarstvu. Mene je med drugim zanimalo poročilo o nekaterih podatkih ljudskega štetja 1910, zlasti o razmerju prebivalcev Slovenskega Stajerja glede narodnosti. Čudno, deloma zelo žalostne misli, vzbujajo te številke. Tako je bilo 1. 1910 v ptujskem okraju 49.020 prebivalcev; od teh je 46.876 Slovencev in 1475 „Nemcev“; med temi 1475 „Nemci“ pa jih je gotovo dve tretjini ali pa še več, ki ne znajo nemški, ki jih je rodila slovenska mati, ki so izdali svoj materni jezik, so torej samo na papirju „Nemci“. Edenintridesetkrat toliko je Slovencev v okraju kakor Nemcev, in vendar imajo okrajni zastop „Nemci“ v rokah in par sto „Nemcev“ gospoduje 46.000 Slovincem. Kako krivičen mora biti volilni red za okrajne zastope, ker omogočuje, da par, s slovenskim kmečkim denarjem obogatelih posilincev komandira cel okraj. A tudi kako malo mora biti pri nekaterih kmetih narodne in kmečke zavednosti, da rajši kakor slovenskega kmeta, volijo nemškutarške stacunarje in krčmarje, mestne gospode, ki kmeta navadno izkoriščajo in imajo zanj le zasmeh. Naj oni gospodarijo v mestu, a okraj, ki je ves kmečki, pa naj vodijo kmetje in prijatelji kmeta in delavca. Ali imajo v mestnem zastopu kaj kmetov? Ali imajo tam Slovenci kakega zastopnika? Seveda nobenega. Kmet je dober za ptujske nemškutarje, da jih pri raznih volitvah voli in nosi denar v njihove štacune in krčme, drugih pravice pa po njihovih mislih nima. V mestu Ptujju je bilo 1. 1910 naštetih 4625 prebivalcev, in sicer 602 Slovencev in 3.672 Nemcev. Seveda je med 3.672 Nemci zopet okrog dve tretjini ali še več slovenske krvi, večina od teh so samo „na papirju“ Nemci (ker papir je potrpežljiv), v resnici pa so slovenskega rodu. Vseh ptujskih Nemcev s „papirnatimi“ vred je 9krat toliko ko Slovencev, v celem okraju pa je Slovencev skoro 31krat več ko Nemcev, pravzaprav nemškutarjev. Dasi pa v okraju Slovenci 31krat presegajo „Nemce“, a so Nemci gospodarji okraja, v mestu tudi gospodujejo „Nemci“.

ci“, dasi jih je samo devetkrat toliko ko Slovencev. Je pač pri nas narobe svet: domačinom gospoduje tujec, nemškutar Slovincem.

Vzdramimo se vendar in vrzimo s sebe sramoten in krivičen jarem nemškutarškega gospodstva! Kdor hoče veljati za poštenega, zavednega moža, kdor ima kaj kmečkega in narodnega ponosa, ne bo pri nobenih volitvah, ne občinskih, okrajnih, deželnih ali državnih, dal glasu nemškutarškemu kandidatu, ker nemškutarji kmetje so samo pokorni sluge ptujskih mestnih škricov in šnopsarjev.

Bolgarija.

Na Bolgarskem se pripravljajo na volitve za državni zbor. Vse volilno gibanje stoji pod utisom zadnjih velikih dogodkov. Hrabra bolgarska armada je zmagovito prodirala proti Turkom. Pred Catalčo se je morala na rusko povelje ustaviti, ker Rusija ni dovolila, da bi bolgarski car Ferdinand na čelu svoje vojske vkorakal v Carigrad. Ko se je sklenil mir s Turčijo, je zahtevala Bolgarija v smislu pogodbe s Srbi turško pokrajino Makedonijo za-se. Toda Srbija je ni hotela dati in se je zvezala za obrambo proti bolgarski zahtevi v Grčijo in si zagotovila pomoč Rusije. Začela se je nesrečna vojna Bolgarije s Srbijo in Grčijo, katero je Bolgarija končala, predno je prišlo do zadnje odločilne bitke, kajti na vseh straneh so ji vstali nasprotniki. Turčija se je zopet ohrabrila ter vzela Bolgariji velik del privojevane pokrajine Trakije, Rumunija je prekorčila bolgarsko mejo ter si tudi vzela kos bolgarske zemlje. Rusija pa je stala ob strani Srbije in Grčije. Zraven pa je Bolgarija uvidela, da ima tudi v lastnih vrstah ljudi, ki odobravajo rusko politiko, ki je merila na oslajenje Bolgarije in na okrepitje Srbije ter Grčije. Bolgarski državniški so izdali bolgarski vojni načrt Srbom in Grkom, ministri Gešov in Danev so se morali vsled tega umakniti. Prišlo je novo ministrstvo pod predsedstvom Radoslavovega in z zunanjim ministrom Genadievim, ki je proglasilo neodvisno bolgarsko politiko, neodvisno od Rusov, pa tudi neodvisno od svojih prejšnjih zaveznikov Srbije, Grčije in Črne gore. Z vojsko in z novim ministrstvom je bila balkanska zveza pokopana, Bolgarija osamljena. Zato je hitro sklenila mir v Bukareštu. Makedonija, ki je bila cilj bolgarske vojske, se je razdelila med Srbe in Grke, večji in važnejši del ob morju so dobili Grki.

Ko se je osnovala balkanska zveza, je bilo tudi dogovorjeno, da se morata Bolgarija in Srbija boriti skupno proti Avstriji, ako bi ta hotela povečati svojo posest na Balkanu. Ko se je pokopala balkanska zveza, je stopila Bolgarija ob stran Avstrije in tako ima Bolgarija sedaj vsaj v diplomatičnem svetu svojega prijatelja. Na eni strani stojita torej Avstrija in Bolgarija, na drugi strani Rusija in Srbija. Rumunija stoji na sredi, to se pravi, da se je precej odmaknila od Avstrije. Grčija stoji seveda ob strani Rusije, ker od Avstrije ne more dobiti nobene podpore, dočim ji Rusija v naravnem nasprotstvu nasproti Turčiji lahko veliko pomaga.

Toda v Bolgariji je še vedno močna struja, ki noče nič vedeti o Avstriji, ampak želi, da Bolgarija dobi zopet z Rusijo prijateljske zveze. Vodita to strujo bivša ministra Gešov in Danev. Vso nesrečo v zadnji vojski pripisujeta carju Ferdinandu, kateremu očitata, da si ni znal ohraniti prijateljstvo ruskega carja. Ker je na Bolgarskem popolna tiskovna svoboda, zato vodita svoj boj proti carju Ferdinandu čisto odkrito. Samoumevno, da Rusija podpira njuni boj. Car Ferdinand in sedanje ministrstvo pa povdarjajo neodvisnost bolgarske politike, zraven pa iščejo zatočišča pri Avstriji. Car Ferdinand je v zadnjem času bival na Avstrijskem ter dvakrat obiskal našega cesarja. Ruska struja je razglasila, da si car Ferdinand ne upa več na Bolgarsko in da misli odstopiti. Rusija pa bi najrajši videla, da s ploh izgine car Ferdinand z Bolgarskega in da se Črna gora in Bolgarija združita s Srbijo v eno državo, ko bi vodili Srbi. Ost te politike je, kakor očitno obrnjena proti Avstriji, proti kateri hoče Rusija na Balkanu postaviti močno državo.

Ker se je vedno bolj širilo mnenje, da si car Ferdinand ne upa več na Bolgarsko, se je zadnje dni car Ferdinand zopet vrnil v Bolgarijo, da s svojo navzočnostjo postavi vse nasprotno vesti na laž. Vkljub

temu je gotovo, da je ruska agitacija na Bolgarskem proti sedanjemu carju zelo velika. Posebno sedaj ob volitvah. Saj vemo, kako se ob volitvah vsako sredstvo uporablja, samo, da se zadobi zmaga. Zato bo po volitvah, ki se vršijo že prihodnje dni, agitacija gotovo veliko manjša, toda izginila ne bo. Bodočnost Bolgarije je gotovo v veliki nevarnosti.

Politični ogled.

— Prestolonaslednik Franc Ferdinand se je mudil te dni na obisku pri belgijskem kralju v Bruslju. Kakor na Angleškem tako v Belgiji je bil visoki gost preprijazno sprejet, kar pričča, da živa naš bodoči cesar ne samo pri kronanih glavah, ampak tudi pri ljudstvu, veliko spoštovanje.

— Državni zbor. Kakor smo že zadnjič poročali, je sprejel državni zbor davek na žganje. Slovenski stajerski poslanci so govorili in glasovali proti. Nato se je začela razprava o osebno-dohodninskem davku. Večina predlaga, da ostane davek na osebno dohodnino do 10.000 K čistega dobička kakor dosejda, čisti dobiček čez 10.000 K naj se pa višje obdači.

Za slovenske poslance je predlagal poslanec Roškar, naj se začne davek od osebne dohodnine pobirati se-le, ko se je dokazal čisti dobiček 2000 K ali vsaj 1600 K, ne pa kakor dosejda že s 1200 K. Ob tej priliki je krepko ožigosal postopanje davčnih uradnikov, ki nalagajo davek tudi ljudem, ki nimajo dohodkov kakor jih zakon predpisuje. Davčna oblast pokliče zaupnika, ki je dostikrat nasprotnik tistega, čegar razmere naj bi pojasnil, ali pa je še celo druge narodnosti, in tako obvelja navadno mnenje davčnega nadzornika. Ti pa o razmerah na kmetiji nimajo pravega pojma. Davčni nadzornik ima napisano n. pr. koliko živine ima kmetovalec. Ker je čital, da se dobe krave, ki imajo do 4000 litrov mleka, misli, da mora imeti vsaka krava toliko mleka. In ker mora v mestu sam morebiti plačevati liter mleka po 20 vin., zato lahkomišeln naračuna, da dobiva kmetovalec do 800 kron za mleko. Ne ve pa, da mleko porabi v gospodarstvu in da ni dobil zanj niti vinarja. Tudi stroškov za živinorejo ne zaračuni. V vinskih pokrajinah kar naravnost predpisujejo, koliko je ta ali oni vinogradnik moral vina pridelati, češ, saj ima toliko in toliko vinogradov. Ali je bilo vsled letine kaj vina ali ne, ga ne briga, on računa po hektarjih in ne po letini, po pravem donesku.

Davčni nadzornik se razgovarja s posestnikom, ga vpraša, koliko ima otrok. Odgovori mu: 9. Potem govorita nadalje, koliko stane prehranjevanje enega otroka. Ako reče davčni nadzornik gotovo izdatke za enega otroka na leto 200 K in mu ta pritrdi, ga ima že vjetega, češ, 1800 kron mora imeti dohodkov, ker sicer bi ne mogel preživeti 9 otrok. In plačati bo moral 15 K 20 vin. osebne dohodnine. Davčni nadzornik požveduje za najmanjšimi dohodki kmetovalca. Od enega je zahteval, da mora napovedati 150 K kot dohodek bika, katerega je spuščal na krave sosedov. Pri drugem je naračunal od mrjase: 70 K skočnine. To se je zgodilo v Parizljah pri Braslovčah.

Reklo se boče, naj se pritoži, če se mu predpiše krivična osebna dohodnina. Glede tega rečem, da se veliko rekurzov zavrne, ker niso pravilno sestavljeni. Kdo naj bi znal vsa postavnja določila, če dostikrat se davčni uradniki za-nje ne vedo! Jaz imam takaj pred seboj plačilni nalog, s katerim tirja davčna oblast 3 K od nekega kmetovalca, ker ni svojega rekurza zoper osebno dohodnino kolekval, dasiravno so po zakonu rekurzi kolka prosti. Da bi vsaj toliko kmetovalcev in malih obrtnikov ne nadlegovali z zahtevo, naj predložijo svojo davčno napoved, predlagam sledeče: Pri paragrafu 155. naj se določa: da so osebne dohodnine prosti oni, katerih skupni dohodek enega leta ne presega 2000 K. Ako bi pa ne bilo sprejeto, predlagam nadomestni predlog: osebne dohodnine so prosti oni, katerih skupni dohodek enega leta ne presega 1600 K. Država bi izgubila samo 4 milijone kron pri dohodkih od osebne dohodnine. Mnogim kmetovalcem in obrtnikom pa bi bilo ustrezno. Slovenski poslanci bodo še ta teden poslali v boj dva govornika za Roškarjeve predloge in proti krivicam, ki se gode kmetu.